

XXII Ogólnopolska Konferencja Historyków Kartografii

Pobierowo 11 – 12 – 13. X. 2007 r.

W dniach 11–13 października 2007 r. w nadmorskim Pobierowie odbyła się kolejna (poprzednia w Krasieczynie w 2001 r.), XXII Ogólnopolska Konferencja Historyków Kartografii. Zorganizowana przez Zespół Historyków Kartografii przy Instytucie Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk i Zakład Nauk Pomocniczych Historii i Archiwistyki Instytutu Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Szczecińskiego, miała w zamyśle organizatorów dać przegląd podejmowanych tematów przez specjalistów różnych dziedzin, dla których dawna mapa jest wspólnym przedmiotem zainteresowań. Stąd został ustalony bardzo pojemny temat konferencji: *Dawna mapa źródłem wiedzy o świecie*, który pozwolił zaprezentować się zarówno historykom i historykom sztuki, jak geografom, kartografom czy socjologom. Oprócz 23 referentów (przy 24 referatach), reprezentujących prawie wszystkie większe ośrodki naukowe w kraju liczną grupę stanowili uczestnicy „bierni”, a o międzynarodowym charakterze spotkania zdecydowała obecność badaczy z Łotwy, Irlandii i Kanady. Łączna liczba uczestników to 41 osób.

Konferencję otworzył w imieniu Zespołu Historyków Kartografii nestor środowiska, prof. Stanisław Alexandrowicz (będący jednocześnie jej naukowym opiekunem), odczytując list od Dyrektora Instytutu Historii Nauki PAN doc. Leszka Zasztowta, zaś w imieniu Zakładu NPH i Archiwistyki US powitał zebranych jego kierownik, prof. Radosław Gaziński. Ze względu na duże zainteresowanie, konferencję podzielono na cztery sesje w trzech blokach tematycznych.

Pierwsza, prowadzona przez prof. Andrzeja Koniasa miała tytuł *Mapa jako źródło historyczne*. Wygłoszono siedem referatów, które miały zarówno charakter metodologiczny z jednej strony jak i stanowiły luźne refleksje nad stanem badań i stopniem wykorzystania dawnej kartografii przez badaczy, głównie polskich historyków. Gorzkie refleksje, szczególnie prof. Alexandrowicza mogą stanowić jedną z puent trzydniowego spotkania w Pobierowie.

Prof. Stanisław Alexandrowicz poprowadził kolejną sesję, która dotyczyła *Historii kartografii powszechnej*, często w ogóle lub w niewielkim tylko stopniu odnoszącej się do ziem polskich, lecz której ujęcie mieściło się w ramach określonych tematyką konferencji. W siedmiu referatach podjęto tematykę dziejów kartowania różnych obszarów Ziemi, jak: Ameryki, Francji, Brandenburgii, Rosji i in. Zakres chronologiczny i tematyczny wystąpień także był rozległy: od metod i technik zastosowanych przy wytwarzaniu średniowiecznych rękopiśmiennych map, poprzez omówienie treści map opracowanych w Renesansie po

zasygnalizowanie przydatności do współczesnych badań pruskich urzędowych map wydawanych od drugiej połowy XVIII w.

III i IV sesja to blok tematyczny dotyczący *Dziejów kartografii ziem polskich*. Sesje prowadzone odpowiednio przez prof. Wojciecha Iwańczaka i prof. Radosława Gazińskiego, zamknęły się w dziewięciu wystąpieniach merytorycznych i prezentacji multimedialnej, będącej wprowadzeniem do kończącej konferencję wycieczki do ruin kościoła w Trzęsaczu. Wygłoszone referaty objęły niemal cały okres rozwoju kartografii ziem polskich, od najdawniejszych map średniowiecznych po okres międzywojenny. Także zakres terytorialny omawiany w wystąpieniach, mimo formalnego ograniczenia do Rzeczypospolitej, był szeroki. W referatach omówiono zagadnienia związane z małymi jednostkami, jak obszar miasta – Warszawy i teren unickiej diecezji chełmskiej, poprzez regiony średniej wielkości, jak Górny Śląsk, szesnastowieczne Prusy i dolinę Wisły, po mapy całej Rzeczypospolitej. Zamknięciem konferencji była dyskusja, na której padło wiele cennych uwag, m.in. interpretacja kompleksów leśnych jako rubieży granicznych na dawnych mapach Rzeczypospolitej.

Materiały pokonferencyjne ukaza się jako kolejny, XIV tom serii „Z dziejów kartografii”.

Radosław Skrycki
Szczecin